

MİLLİ DEĞERLERİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ (MDÖTÖ) GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

*Şaban ÇETİN***

ÖZET

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının değer öğretimine yönelik tutumlarının belirlenmesini sağlayacak ölçüm güvenirligine sahip bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öncelikle konuyla ilgili ölçek maddelerini oluşturmak amacıyla ilgili literatür taranmış, ölçeğin kapsam ve görünüş geçerliğinin belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşler doğrultusunda 25 maddeden oluşan deneme formu Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinde 2012-2013 güz döneminde öğrenim gören 100'ü kız ve 178'i erkek olmak üzere toplam 278 son sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucu elde edilen veriler üzerinde yapı geçerliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucu, ölçeğin iki faktörlü bir yapıda olduğu gözlenmiştir. Toplamda 9'u olumlu ve 7'si olumsuz olmak üzere 16 maddeden oluşan bu iki yapının, "değer öğretimini önemseme" ve "değer öğretimini değerli bulma" boyutlarını yansıttığına karar verilmiştir. İki faktörlü yapı ölçeğe dair toplam varyansın %55.74'ünü açıklamaktadır. Veri seti ile yapılan birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonucu iki faktörlü yapı doğrulanmış, uyum indekslerinin iyi ve kabul edilebilir uyum değerlerine sahip olduğu gözlenmiştir (X^2/sd : 2.05; RMSEA: .06; NFI: .91; CFI: .95; GFI: .91; RFI: .90; AGFI: .89; SRMR: .04). Güvenirlilik çalışmaları tamamlanan ölçeğin tamamına ilişkin, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.93$ olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak Milli Değerlerin Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeğinin ölçüm güvenirligine sahip bir ölçme aracında bulunması gereken psikometrik özelliklere sahip olduğuna karar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Milli Değer, Değer Öğretimi, Ölçek Geliştirme

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Bölümü, El-mek: scetin@gazi.edu.tr

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF ATTITUDE SCALE FOR THE TEACHING OF NATIONAL VALUES (MDÖTÖ)

ABSTRACT

In this research, it was aimed to develop a measurement tool having the reliability of measurements to determine the attitudes of teacher candidates on value education. Primarily, the relevant literature was scanned in order to form the scale on the subject matter in the research, the expert opinion was asked in order to determine the scope and the appearance validity of scale. In line with opinions, the test form consisting of 25 items was applied to 278 students at last class composed of 100 female and 178 male students studying during the fall semester 2012-2013 in Faculty of Industrial Arts Education in Gazi University. The exploratory factor analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) was used for the structure validity of data obtained from the pilot application results. As a result of exploratory factor analysis, it was observed that the scale has a structure with two factors. I was decided that these two structures consisting of 16 items, 9 positive and 7 negative, reflect the sizes of "care about the value of education" and "finding valuable the value education". The structure with two factors explains the 555.74 of total variance of scale. As a result of first degree confirmatory factor analysis with data set, the structure with two factors was confirmed, it was observed that the conformity index has good and acceptable conformity values (X^2/sd : 2.05; RMSEA: .06; NFI: .91; CFI: .95; GFI: .91; RFI: .90; AGFI: .89; SRMR: .04). Cronbach's alpha internal consistency coefficient related to the whole of scale completing reliability studies was defined as $\alpha = 0.93$. as a consequence, it was decided that the Scale For Attitudes On Teaching National Values has psychometric properties required for an instrument with measurement reliability.

STRUCTURED ABSTRACT

Education is generally defined as a process of developing attitude changes in individuals. When it is considered with respect to its social function, it aims to educate individuals as a whole from the mental, social, psychological, moral and emotional point of view so that they can have a healthier participation in and have a more effective adaptation with the society.

Looking at the general objectives of the Turkish National Education, we find that these objectives include raising of persons who adopt national, moral, humane, spiritual and cultural values, having a personality and character that are balanced and healthy with regards to body, mind, morality, soul and emotions, holding a broad perspective of world and respecting human rights (MEB, 2005).

Within this framework, the 18th National Education Council addressed the subject of "Values Education" within the scope of "2023 Vision in Education". Adjustments in syllabi resulted in intense introduction of "values education" following corresponding changes in the content of several subjects. Values education started to be directly

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

included particularly in the subject of social sciences as well as other subjects like science and technology, social studies, religious culture and moral knowledge etc.

There have been difficulties for long time in classifying as well as defining the values which are made focal point by social sciences to explain individual and social changes. Different perception of values by different cultures and societies led to introduction of various classifications. We can list examples of these classifications as Rokeach' values inventory, Morris' Values Classification, Spranger's Values Classification, Kahle's Values List and Schwartz's Values Theory.

In addition to their universal qualities, values are also called as national values depending on the way of their perception by societies. These values are basic-essential values that are accepted as important by a majority of the members of a society, that constitute the essence of culture and change of which may lead to a substantial change in the society as a whole (Çavdarıcı, 2002). The common values system provides contribution to social integration and becomes a guarantee of social order. Transition from industrial society to social society should include protection and development of national and cultural values as well as infusing these values to raising generations in particular (Yılmaz, 2010).

Values have a significant part among various factors that affect the learning-teaching process. Due to their positions, teachers also have an important role naturally in the process of students in gaining values. However, if the teacher himself/herself lacks the values that are desired to be implemented in education activities, he/she may prove to be a negative model which may cause the existing values of students to fade and even to disappear, let alone becoming a good model to students (Yazıcı, 2006).

Teachers should become exemplary models with proper representation of values within and outside the school, create moral classroom atmosphere, use various strategies and carry out different practices formally in the classroom and informally outside the classroom for instilling values. Individuals to be trained by teachers with adequate knowledge of values education will provide the necessary contribution to their society with the positive values they gained (Yıldırım, 2009).

Therefore, the awareness of teacher, relevant background on this matter and attitude towards values education are essential for the proper functioning of the process in values education.

In this study, a scale of total 16 items were developed with a structure of two factors in order to determined the attitude towards the teaching of national values. Taking scale development stages into consideration, relevant literature were reviewed, scale items were created by considering the elements of attitude, phrases of cognitive, sensory and behavioural dimensions were used in drafting the items. In addition, attention was paid to the equal distribution of the positive and negative qualities of the items to be included in the scale. An item pool of 35 items was created in line with the views of experts. The trial form consisting of the specified items were applied to a group of twenty students in order to determine whether the intention of items was

Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015*

properly understood by the respondents and re-adjustments were made by considering the feedbacks. After evaluations, it was decided to include 25 items from the pool in the trial scale in line with the views of experts. The validity and reliability analysis of MDÖTÖ was carried out over 278 last grade students including 100 girls and 100 boys studying at the Gazi University, Education Faculty of Industrial Arts during the fall term of the academic year of 2012-2013. The explanatory factor analysis and item analysis works of the study were done by the SPSS 18.0 package program while the confirmatory factor analysis works were done by the Lisrel 8.50 (Linear Structural Relation Statistics Package Program). First, confirmatory factor analysis was done on the obtained data and items with a factor loads of less than 0.45, with item total correlation of .30 and with minus values were eliminated (Büyüköztürk, 2013). After analysis, the Cronbach Alpha internal consistency coefficient was determined to be 0.93, and the internal consistency coefficients from subfactors were determined to be respectively as .88 and .89. First the corrected item total correlations were calculated in order to study the extent of distinguishing the persons by the items in the scale in determining the internal consistency. Then the t-test was conducted to determine the significance of the difference between the average scores of the upper group of 27% and lower group of 27%. Upon the t-test between the scores of upper and lower 27% groups, it was determined that the difference between two groups was significant with $\alpha=.000$ for all questions. It was observed that the corrected item total correlation values of the scale varied between 0.58-0.71.

Spearman-Brown internal consistency coefficient was determined to be 0.88 after calculating with the division of the test into two equal halves, the scale was applied to 125 students with an interval of 25 days and the Pearson correlation coefficient between the obtained scores was determined to be .75.

Confirmatory factor analysis was applied to the two-factor model with total 16 items and the values of the model were found to be X^2/sd : 2.05; RMSEA: .06; NFI: .91; CFI: .95; GFI: .91; RFI: .90; AGFI: .89; SRMR: .04. The compliance indices of the obtained values were accepted as sufficient based on the references. As a result, the scale was finalized with 16 items and a two-factor structure.

The EFA and CFA results during the development process of the scale indicate that the model with respect to the scale is acceptable while the results of the analysis on reliability show that the scale has measurement reliability with high item discrimination.

When the literature is reviewed, we find studies on values education (Fidan, 2009; Senemoğlu & Iscan, 2009; Acat & Aslan, 2011; Yanpar & Yalar, 2011; Çengelci, Hancı & Karaduman, 2013; Aran & Demirel, 2013; Tay, Durmaz & Şanal, 2013; Yaşaroğlu, 2014; Meydan, 2014; Neslitürk & Çeliköz, 2015). However, it is somehow difficult to say that the studies in this field are sufficient (Baş & Beyhan, 2012). It is believed that this may be caused by the fact that the programs of values education started to be implemented in our country after 2005.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

In conclusion, the findings on the conducted analyses show that the measurement tool which is developed may be used in determining the attitudes towards the teaching of national values. With this study, the scale to determine the attitudes of the teacher candidates towards the teaching of national values was introduced to the literature. Different results that may arise after using this scale may lead to the development of different measurement tools and provide a different perspective to the values education studies which have a recent tendency of increase in number.

Key Words: Value, National Value, Values Education, Scale Development

Giriş

Değer kavramı son yıllarda özellikle ve yoğun olarak tartışılan kavramların başında gelmektedir. Birçok insan farklı şekillerde bu kavrama anlam yüklemekte veya bir çok olayı yorumlarken çıkmazda kalınan durumları değer veya değersizlik olarak nitelendirmektedir. Çünkü son dönemlerde toplumlarda bu kavramın yoğun olarak kullanılmasını gerektiren durumlar yaşanmaktadır. Bu durumlar sosyal medya ve basın yayın organlarında işlenmekte ve kişilerin kafasında bu kavram sürekli tazeliğini korumaktadır.

Değerler, insan hayatının gayesidir; sadece kendi hayatımızın değil, başkalarının hayatı içinde gaye olmasını istediğimiz şeylerdir. Değerler bireyleri ve toplumları tanımamızı sağlar. Bazen toplumdaki fertlerin büyük çoğunluğu belli bir değer profili ile tanınır (Güngör, 1995). Değerler toplum tarafından kabul görmüş normlardır. Değerler insanların davranışlarını, ahlaki bakış açılarını kazandıran kavramlardır. “Değerler, davranışların, insanların ve olayların seçilmesini ya da değişimini yönlendiren standartlar olarak işlev görürler” (Fidan, 2009).

Değişen ve gelişen günümüz dünyasında insanların sahip oldukları değerler de değişmektedir. Bu değişimde en büyük etkenlerden biri de iletişim teknolojilerinin üst düzeyde yaşanmasıdır. Etkili iletişimin bu kadar yoğun olduğu bu dönemde insanlar aynı zamanda anti sosyal olmakta ve geçmişte yaşanan yüz yüze iletişim azalmaktadır. “Değerlerin öne çıkan işlevleri arasında toplumsal yaşamı dolayısıyla sosyal ilişkileri yönlendirme vardır” (Özkan ve Soylu, 2014). İletişimde yaşanan bu sıkıntıyı gidermek ve toplumların kaynaşmasını sağlamak için en önemli görev eğitim kurumlarına düşmektedir. Eğitim kurumları yapacakları çalışmalar ile insanlara toplumun değer yargılarını kazandırabilir ve bu yönde eğitebilir (Erdal, 2009: 2).

Dünya genelinde insanların artık bireysel davranması, menfaat odaklı olması ve en önemlisi artan şiddet olayları değerler eğitiminin önemini arttırmaktadır (Merter ve Şekerci, 2015). Değerler eğitiminin en önemli işlevi kaybolmuş veya bozulmaya maruz kalmış olan değerleri insanlara tekrar kazandırmaktır. “Değerler bireyin amaçlarıyla ve bu amaçlara ulaşmada etkili olan davranış biçimleriyle (hak bilirlilik, yardım severlik gibi) ilişkilidir” (Keskinoğlu, 2008). Değerler eğitiminin temel işlevi bireysel ve toplumsal huzuru sağlamaktır. Bu sayede toplumlar huzur içinde yaşayabilirler. Huzur içerisinde yaşayan toplumlar gelişmekte ve gelişmiş toplumlar içinde ki yerini almaktadır. Çünkü değerler eğitimi insanları geliştirmenin yanı sıra kurumları da geliştirmektedir (Yaşar, Kasa ve Bayır, 2015).

Değerler, evrensel niteliklerinin yanında, toplumlar tarafından algılanma durumlarına göre ulusal değerler olarak da adlandırılmaktadır. Her millet, bireylerinin kültürlenme sürecinde kendi değerlerinin edinilmesini, kendi değerlerini benimsedikten sonra evrensel değerlere ulaşmasını bekler (Karatay, 2011).

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Milletler varoluşlarından bu yana değişik şekilde badireler atlatsalar bile bırakmadıkları ve bırakmayı düşünmedikleri kendilerine özgü birtakım değerleri vardır. Bu değerler mesafelere, ülkenin doğusuna batısına bakmaksızın aynı heyecana neden olurlar. Çünkü bu değerler Milleti Millet yapan temel yapı taşlarıdır. Değerler ortak yaşantılardan ortaya çıkmış, yayılmış, korunmuş ve nesilden nesile aktarılmıştır. Ülkelerin, diğer ülkelerle olan ilişkilerinde birtakım durumlar değerlendirilirken dahi meselelere değerler çerçevesinde bakılır. Bazı durumlarda ise değerler o kadar belirleyici olabilir ki sırf bu anlamda ilişkilerde tıkanma noktasına gelinebilir. Türk milleti olarak bizim millî değerlerimiz, vatan sevgisi, bayrak, millî marş, istiklal, dinî inançlarımız, gelenek ve göreneklerimiz, yakın tarihimizde geçirmiş olduğumuz mücadeleler, devlet ve millet büyüklerimiz, tarihî kişiliklerimiz vb. sayılabilir.

İyi bir vatandaş yetiştirme amacı ile okulların da değer eğitimi sürecinde önemli bir rol üstlendiği öğretmenlerin ise bu sürecin temel aktörleri arasında yer aldığı bilinmektedir (Coombs-Richardson ve Tolson, 2005).

Bu nedenle gelecekte eğitim sisteminin içerisinde görev alacak öğretmen adaylarının bu anlamda etkin rol alabilmeleri onların sadece bu yöndeki bilgi ve becerilerine değil aynı zamanda olumlu yöndeki tutumlarına da bağlıdır. Çünkü bilgi ve becerinin yanında tutum da öğretimi etkileyen en önemli unsurlardandır (Kağıtçıbaşı, 1988).

Öğrenciler üzerinde değer kazanımı konusunda oldukça büyük etkiye sahip öğretmenlerin adaylık dönemlerinde bilgi ve becerilerinin yanı sıra tutum yönünden milli değerlerin öğretimine yönelik duyuşsal hazır bulunuşluklarının belirlenmesi büyük önem arz etmektedir.

Literatür incelendiğinde, öğretmen adaylarının milli değer öğretimine yönelik tutumlarını belirlemeye ilişkin bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı; öğretmen adaylarının milli değer öğretimine yönelik tutumlarını belirlemede kullanılabilecek ölçüm güvenilirliğine sahip bir ölçme aracı geliştirmektir.

Yöntem

Çalışma Grubu

MDÖTÖ'nin geçerlik ve güvenilirlik analizleri Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinde 2012-2013 güz döneminde öğrenim gören 100'ü kız ve 178'i erkek olmak üzere toplam 278 son sınıf öğrencisi üzerinden yürütülmüştür. Araştırma örneklemini oluşturan sayının belirlenmesinde, Tabachnick ve Fidell'in (2007) faktör analizi için verdiği ölçütler dikkate alınmıştır. Bu ölçütlere göre faktör analizi için 300 kişi "iyi", 500 kişi "çok iyi" ve 1000 kişi "mükemmel" olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda son sınıflar arasından 278 öğrenci random olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması

MDÖTÖ'nin geliştirilmesi amacıyla, konuyla ilgili literatür taranmış 35 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bir uzman grubunun gözetiminde ölçeğin 25 maddelik deneme formundan oluşmasına karar verilmiştir. Formun uygulanmasından elde edilen veriler üzerinden öncelikle Cronbach's Alpha katsayısı ve bu kapsamda madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Bu doğrultuda ölçekteki maddelere ait madde toplam korelasyonları değerlendirilirken 0.30'ın altında kalan ve eksi değere sahip maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Yanısıra KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu testi ve Bartlett's testi yapılmıştır. Bu analizler esnasında faktör yük değerleri .45'in altında, faktör yük değerleri farklı faktörlerde birbirine yakın olan, ayırt ediciliği düşük olan ve diğer ölçek maddeleri ile düşük korelasyon veren 9 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekte kalan her bir maddenin Milli değerlerin öğretimine yönelik olarak kişileri ayırt etmede ne derece yeterli olduğu ölçek puanlarına göre üst %27'lik grup ile alt %27'lik grubun madde puanları

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

arasındaki farkın anlamlılığı için t-testi kullanılarak incelenmiştir. Ölçek nihai formu 16 maddeden oluşmuştur. Yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır.

Ayrıca ölçeğin test-tekrar test güvenirliliği için bu gruptan 100 öğrenciye ölçek 25 gün arayla tekrar uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS programından yararlanılmıştır. MDÖTÖ 'nin yapı geçerliğini ve faktör yapısını incelemek amacıyla öncelikle açıklayıcı (explanatory) ve sonrasında doğrulayıcı (confirmatory) faktör analizi çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın açıklayıcı faktör analizi ve madde analizi çalışmaları SPSS 18.0 paket programıyla gerçekleştirilirken; doğrulayıcı faktör analizi çalışmaları, Lisrel 8.50 (Linear Structural Relation Statistics Package Program) programı ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Açımlayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliği, faktör yapısı, açımlayıcı faktör analizi (AFA) ile incelenmiştir. Faktör analizi yapmadan önce verilerin faktör analizine uygunluğunu tespit etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı hesaplanmış ve Barlett Spehericity testi yapılmıştır. KMO değerinin .70'den yüksek olması ve Bartlett Küresellik Testinin anlamlı olması gerektiği ifade edilmektedir. KMO testine ilişkin kullanılan ölçüt değerleri, .90-1.00 arası 'mükemmel', .80-.89 arası 'çok iyi', .70-.79 arası 'iyi', .60-.69 arası 'orta', .50-.59 arası 'zayıf', $\leq .50$ olması durumunda kabul edilemez olarak belirtilmektedir (Sharma,1996; Şencan, 2005; Tavşancıl,2005; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). Yapılan analiz sonucu 16 maddenin faktör analizi için KMO değerinin .94 olduğu görülmüştür. Barlett testi sonucu 2250,336 ($p<.001$) olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin birbirinden bağımsız alt faktörlerini belirlemek için varimax dik döndürme yöntemi kullanılmıştır. Faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak 0.45 değeri ölçüt olarak alınmıştır. *Varimax* rotasyon yöntemi kullanılarak yapılan temel bileşenler faktör analizi işlemi sonucunda özdeğerleri 1'den büyük 2 faktör elde edilmiştir. Bu faktörlerden sırasıyla ilkinin özdeğeri 7.80'dir ve açıklanan toplam varyansa %28.20 düzeyinde bir katkı sağlamaktadır. İkinci faktörün özdeğeri ise 1.12'dir ve açıklanan toplam varyansa katkısı %27.55'dir. Bu iki faktörün toplam varyansın % 55,74'ünü açıkladığı gözlenmiştir. Bu değerler tek başlarına ele alındığında ölçeğin iki faktörlü bir yapı gösterebileceği düşünülmektedir.

Faktör analizinin ilk sonuçları incelendiğinde, bazı maddelerin her iki faktörde de yüksek yük değerine sahip oldukları gözlenmiştir. Bu kriterler doğrultusunda 9 madde ölçekten çıkarılarak faktör analizi tekrar edilmiştir. Analiz sonucunda iki boyuttan ve 16 maddeden oluşan MDÖTÖ nihai şeklini almıştır. Faktör döndürme sonrasında, ölçeğin birinci alt boyutunun 9 maddeden , ikinci alt boyutunun ise 7 maddeden oluştuğu gözlenmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi İki faktör için de faktör yüklerinin .53 ile .75 arasında değiştiği görülmektedir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Tablo 1 Milli Değerlerin Öğretim Tutum Ölçeği (MDÖTÖ) Faktör Yapısı

Faktörler	Faktör Ortak Varyans	Varimax Faktör Yükleri	Öz değer	Faktör Açıklanan Varyans %
Faktör 1: Milli Değerlerin Öğretimini Önemseme			7,797	28,197
1.Milli değerler öğretilcekler içerisinde en önceliklisidir.	,502	,551		
2.Milli değerlerin öğretimi ile ilgili çalışmalarda yer almak isterim.	,425	,519		
9.Bulduğumuz yüzyılda böyle bir konunun gereksiz olduğunu düşünüyorum.	,651	,748		
12.Bu konudaki hassasiyetin gereksiz olduğunu düşünüyorum.	,578	,729		
18.Sürekli Milli değerleri öğretmekten hiç sıkılmam.	,422	,623		
20.Milli değerleri öğretmek ciddi bir iştir.	,451	,542		
22. Milli değerlerin öğretimini çok önemli buluyorum.	,581	,712		
24.Milli değerlerin öğretimi konusunda yapılacak her çalışma değerlidir.	,577	,641		
25. Milli değerlerin öğretimi konusunda sık sık kongre, sempozyum, seminer vb. yapılmalıdır.	,563	,679		
Faktör 2: Milli Değerlerin Öğretimini Değerli Bulma			1,122	27,546
4.Milli değerlerin öğretiminin bir işe yarayacağını zannetmiyorum.	,484	,654		
7.Milli değerlerin öğretimi konusunu düşünmek bana sıkıcı gelir.	,585	,661		
10.Her insan zaten milli değerlerini yeterince öğretebilir.	,682	,793		
13.Milli değerleri öğretmek bana çok zor gelir.	,625	,709		
14.Zorunlu olmadığı sürece Milli değerlerin öğretimini aklıma bile getirmem.	,664	,753		
17.Milli değerlerin öğretimi konusunda ilgili şeyleri okumaktan hoşlanırım.	,641	,748		
19.Milli değerleri iyi öğretmek için bazı şeylerden feragat edebilirim.	,488	,604		

Açıklanan Toplama Varyans: % 55,744

Doğrulatoryı Faktör Analizi Çalışmaları

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan iki faktörlü yapının doğruluğunun test edilmesi amacıyla doğrulatoryı faktör analizi (DFA) yapılmıştır.

Model uygunluğunun değerlendirilmesinde doğrulatoryı faktör analizi kapsamında Tablo 2' de yer alan indeksler dikkate alınmıştır (Schermele-Engel ve Moosbrugger, 2003).

Turkish Studies

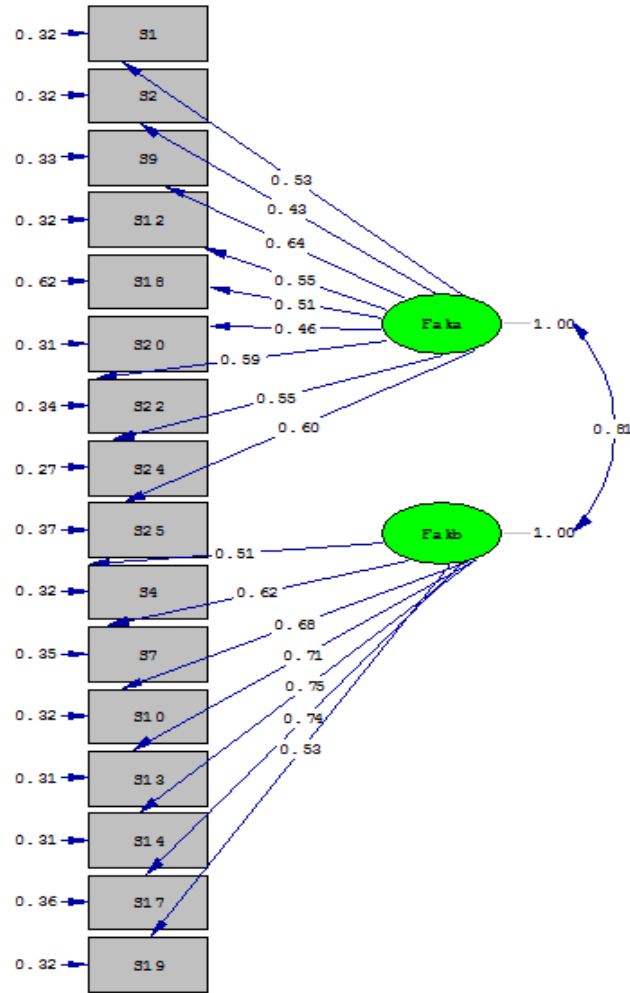
International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Tablo 2. Model Uyum İndeksleri

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Mevcut Modelin Uyum Değerleri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10	0.062
SRMR	0.00<SRMR<0.05	0.05<SRMR<0.10	0.043
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	0.91
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	0.89
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95	0.91
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	0.95
RFI	0.90<RFI<1.00	0.85<RFI<0.90	0.90

Gerçekleştirilen analizler sonucunda, modelin veri ile kabul edilebilir bir uyum sağladığı söylenebilir. Bu bulgular, MDÖTÖ'nin faktör yapısını doğrular niteliktedir. Ölçeğe ilişkin DFA sonucunda ortaya çıkan path diagramı ve faktör yükleri şekil 1'de yer almaktadır.

Chi-Square=210.96, df=103, P-value=0.00000, RMSEA=0.062

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Şekil 1. Milli Değerlerin Öğretimi Ölçeği'ne Birinci Düzey DFA Diagramı ve Faktör Yükleri

Güvenirlilik Çalışması

Ölçeğin güvenirliliğini belirlemek amacıyla yapılan analizler sonucunda elde edilen değerler tablo 3' ve tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 3. Madde Analizi Sonuçları

	Cronbach Alpha	Korelasyon
I. Faktör (Milli Değerlerin Öğretimini Önemseme)	.88	
II. Faktör (Milli Değerlerin Öğretimini Değerli Bulma)	.89	
Ölçek Geneli	.93	
Spearman Brown İki Yarı Test Korelasyonu		.88
Test-tekrar test Korelasyonu		.75

Tablo 4. Alt %27-Üst%27'lik Grup t Testi Karşılaştırması

Faktör 1 Madde no	Madde Toplam Korelasyonu	Alt%27- Üst%27 t	Faktör 2 Madde no	Madde Toplam Korelasyonu	Alt%27- Üst%27 t
Madde 1	,650	10,933	Madde 4	,577	10,763
Madde 2	,590	8,690	Madde 7	,693	11,743
Madde 9	,692	11,462	Madde 10	,677	9,999
Madde 12	,616	11,062	Madde 13	,705	11,867
Madde 20	,609	9,512	Madde 14	,713	10,480
Madde 22	,642	10,405	Madde 17	,689	12,097
Madde 24	,691	11,156	Madde 19	,626	11,259
Madde 25	,650	9,560			

Her bir sorunun varyansına dayalı olarak hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.93'dür. Alt faktörlerden elde edilen iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .88, .89 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı; $.80 \leq \alpha < 1.00$ aralığında ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir (Özdamar, 1999; Akgül ve Çevik, 2003). Elde edilen bu katsayı ölçme aracının içinde yer alan tutum maddelerinin bir birleriyle çok yüksek düzeyde ilişkili olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle, tek bir psikolojik yapıdan oluşan ölçme aracı yapı geçerliliğine sahiptir denilebilir. İç tutarlılığın tespitinde ölçekte yer alan maddelerin kişileri ne kadar ayırt ettiğini incelemek amacıyla; öncelikle düzeltilmiş madde toplam korelasyonları hesaplanmış, sonrasında üst %27 ile alt %27 grupların ortalama puanları arasındaki farkın anlamlılığını belirlemek amacıyla t-testi yapılmıştır. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyonu değerleri 0.58-0.71 arasında değişmektedir. Üst-alt %27'lik grupların puanları arasında yapılan t-testi sonucunda tüm sorular için iki grup arasındaki farklılığın $\alpha = .000$ düzeyinde anlamlı olduğu saptanmıştır.

Testin birbirine eşit iki ayrı yarıya ayrılması ile hesaplanan Spearman-Brown iç tutarlılık katsayısı ise 0.88 olarak belirlenmiştir. Dolayısı ile MDÖTÖ 'ndeki bütün maddelerin aynı özelliği ölçtüğü söylenebilir.

Güvenirlilik çalışmasının bir diğer aşamasında ölçeğin ölçüm kararlılığını belirlemek amacıyla test-tekrar test çalışması yapılmış, ölçek 125 öğrenciye 25 gün arayla uygulanmış ve elde edilen puanlar arasındaki Pearson korelasyon katsayısı .75 olarak belirlenmiştir.

Faktör analizinden sonra belirlenen alt faktörlerin birbiriyle ve ölçeğin bütünüyle olan korelasyonları incelenerek ulaşılan değerler tablo 5'de verilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Tablo 5. Milli Değerlerin Öğretimine Yönelik Toplam Tutum ve Alt Faktörler Arasındaki Korelasyon Değerleri

	Ölçek Toplam	1.Alt faktör
1.Alt faktör	.943**	-----
2.Alt faktör	.930**	.755**

**P<.01

Tablo5' incelendiğinde ölçekten elde edilen puanlarla alt faktörlere ait puanlar arasındaki korelasyonlar 0,76 ile 0,94 arasında değişmektedir. Ölçeğin alt faktörlerle ve faktörlerin birbirleriyle $\alpha=0.01$ anlamlılık düzeyinde yüksek pozitif ilişki içerisinde oldukları gözlenmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, Milli değerlerin öğretimine yönelik tutumları belirlemek amacıyla iki faktörlü bir yapıya sahip toplam 16 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme basamakları göz önünde bulundurularak, öncelikle uzmanların görüşleri doğrultusunda 35 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş, bu havuzdan 25 maddenin deneme ölçeğinde yer almasına karar verilmiştir. Hazırlanan deneme formu Eğitim Fakültesi son sınıfta öğrenim gören 278 öğretmen adayına uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinde öncelikle açıklayıcı faktör analizi yapılmış, faktör yükleri 0.45'in altında olan, madde toplam korelasyonu .30'un altında olan ve eksi değere sahip maddeler elenmiştir (Büyüköztürk, 2013:183). Analizler sonucunda Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.93, alt faktörlerden elde edilen iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .88, .89 olarak tespit edilmiştir. Toplamda 16 maddelik iki faktörlü modele Doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış, modele ilişkin değerler X^2/sd : 2.05; RMSEA: .06; NFI: .91; CFI: .95; GFI: .91; RFI: .90; AGFI: .89; SRMR: .04 olarak bulunmuştur. Elde edilen değerlerin uyum indeksleri referanslara dayalı olarak yeterli kabul edilmiştir. Sonuç olarak 16 madde ve iki faktörlü yapısı ile ölçek son şeklini almıştır.

Ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde yapılan AFA ve DFA sonuçları ölçeğe ilişkin modelin kabul edilebilir düzeylerde olduğunu, güvenilirliğe dair uygulanan analiz sonuçları da ölçeğin ölçüm güvenilirliğine sahip ve madde ayırt ediciliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Alan yazın incelendiğinde, değer öğretimi ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır (Fidan, 2009; Senemoğlu, ve Iscan, 2009; Acat ve Aslan, 2011; Yanpar ve Yalar, 2011; Çengelci, Hancı ve Karaduman, 2013; Aran ve Demirel, 2013; Tay, Durmaz ve Şanal, 2013; Yaşaroğlu, 2014; Meydan, 2014; Neslitürk ve Çeliköz, 2015) ancak bu alanda yapılan çalışmaların çok yeterli olduğu söylemek biraz güçtür (Baş ve Beyhan, 2012). Bu durumun ülkemizde değer eğitimi ile ilgili programların 2005 yılından itibaren uygulanmaya başlanmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, yapılan analizlere dayalı bulgular geliştirilen ölçme aracının Milli değerlerin öğretimine yönelik tutumları belirlemede kullanılabileceğini göstermektedir. Bu çalışma ile öğretmen adayları Milli değerlerin öğretimine yönelik tutumları belirleme ölçeği literatüre kazandırılmıştır. Bu ölçeğin kullanılması sonucu ortaya çıkabilecek farklı sonuçlar alanda konuya ilişkin farklı ölçme araçlarının geliştirilmesini sağlayabilir ve son dönemlerde sayıca artma eğiliminde olan değer öğretimi araştırmalarına farklı bir bakış açısı oluşturabilir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

KAYNAKÇA

- ACAT, B. ve ASLAN, M.(2011). Okulların Karakter Eğitimi Yetkinliği Ölçeği (OKEYÖ). *Değerler Eğitimi Dergisi*. Cilt 9, No. 21, 7-27
- AKGÜL, A. ve ÇEVİK, O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri Spss'te İşletme Yönetimi Uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset.
- ARAN, C.Ö. ve DEMİREL, Ö. (2013). Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:12 Sayı:46 (151-168).
- BAŞ, G. ve BEYHAN,Ö. (2012). Türkiye’de Değer Eğitimi Konusunda Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*. Cilt 10, No. 24, 55-77.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2013). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- COOMBS-RICHARDSON, R., & HOMER T. (2005). A Comparison of values rankings for selected American and Australian teachers. *Journal of Research in International Education*, 4 (3), 263- 277.
- ÇAVDARCI, M. (2002), “Türkiye’de Sosyal Değerlerin Aşınması ve Kültür Sömürgeciliği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- ÇENGELCİ,T., BARIŞ,H. ve KARADUMAN,H. (2013). Okul Ortamında Değerler Eğitimi Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*. Cilt 11, No. 25, 33-56.
- ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G. VE BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara : Pegem Akademi.
- ERDAL, K. (2009). Eğitim Değerleri Açısından Çocuk Kitapları. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, Sayı: 17.1-18.
- FİDAN, K. N. (2009). Öğretmen Adaylarının Değer Öğretimine İlişkin Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 2(2), 1-18.
- GÜNGÖR, E.(1995). *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç. (1988). *İnsan ve İnsanlar*. Evrim Basım Yayım, İstanbul.
- KARATAY H. (2011). Transfer of Values in the Turkish and Western Children’s Literary Works: Character Education in Turkey’, *Educational Research and Reviews*. Vol. 6 (6), 472-480.
- KESKİNOĞLU, Ş. M. (2008). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerine Uygulanan Mesnevi Temelli Değerler Eğitimi Programının Ahlaki Olgunluğa ve Saldırganlık Eğilimine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- MEB (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4. sınıf öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB.
- MERTER, F. ve ŞEKERCİ, H. (2015). Değerlerin Kaybolma Durumuna İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/3 Winter 2015, p. 851-874 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7987> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY.

- MEYDAN, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri Ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, 2014, 93-10.*
- NESLİTÜRK,S. ve ÇELİKÖZ, N. (2015). Okul Öncesi Değerler Ölçeği Aile ve Öğretmen Formunun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:24. 19-42*
- ÖZDAMAR, Kazım.(1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir:Kaan Kitabevi.
- ÖZKAN, R. ve SOYLU, A. (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Benimsedikleri Temel İnsani Değerler. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/2 Winter 2014, p. 1253-1265. ANKARA-TURKEY.
- SHARMA, S. (1996). *Applied multivariate techniques*. New York: John Wiley and Sons, Inc. Stieger, J. H. (2007). Understanding the limitations of global fit assessment in structural equation modeling. *Personality and Individual Differences, 42* (5), 893-898.
- SCHERMELLEH-ENGEL, K., & MOOSBRUGGER, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online, 8*(2), 23-74.
- SENEMOĞLU, N. ve ISCAN, D.C. (2009). İlköğretim 4. Sınıf Düzeyinde Değerler Eğitimi Programının Etkililiği. *Eğitim ve Bilim*. Cilt 34, Sayı 153.
- ŞENCAN, H. (2005) *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- TABACHNICK, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- TAVŞANCIL, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TAY,B., DURMAZ, F.Z. ve ŞANAL, M. (2013). Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Öğrencilerin Değer ve Değerler Eğitimi İlişkin Görüşleri. *GEFAD / GUJGEF 33*(1): 67-93.
- YALAR, T. ve YANPAR YELKEN, T. (2011). Değerler Eğitiminin İyileştirilmesi İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi ve Bir Program Modülü Örneğinin Gelistirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:10 Sayı:38 (079-98).
- YAŞAR,Ş, KASA, B. ve BAYIR, Ö.G. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlerin Ulusal Ve Evrensel Olarak Sınıflandırılması. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/3 Winter 2015, p. 581-600 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7867> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY
- YAŞAROĞLU,C. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimi Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal of Social Science*. Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS237>. Number: 27 , 503-515
- YAZICI, K. (2006). Değerler eğitime genel bir bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 19*, 499-522.
- YILDIRIM, K. (2009). Values educatin experiences of Turkish class teachers: A phenomonological approach. *Eurasian Journal of Educational Research, 35*, 165-184.

YILMAZ, M. (2010). Ergenlerde Şiddetin Önlenmesinde Din Eğitiminin Rolü. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayımlanmamış Doktora Tezi.Erzurum.*

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

ÇETİN, Ş., (2015). “Milli Değerlerin Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği (MDÖTÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması / Validity And Reliability Study Of Attitude Scale For The Teaching Of National Values (MDÖTÖ)”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/11 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8631>, p. 447-460.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

